

Problematika podávání zpráv o klientech

Dne 19. 5. 2006 se konal již třetí pracovní seminář, tentokrát na téma Problematika podávání zpráv o klientech. Přítomní se zaměřili zejména na:

- Písemné zprávy z vyšetření
- Zprávy vyžádané a nevyžádané
- Zprávy jednotlivcům a institucím
- Oznamování podezření z trestných činů

Zúčastnili se: PhDr. Bohumila Baštecká (As. manž. a rod. poradců), PhDr. Hana Drábková st., PhDr. Jaroslava Fabíková (FN Motol), PhDr. Eva Havlínová (PPP Říčany), PhDr. Vladka Houšťová (APP Brno), PhDr. Hana Junová (delegát ve stálé komisi pro etiku při EFPA – SCE za ČR), Jana Kahánková (Česká asociace studentů psychologie), PhDr. Martin Kořán (As. dopravních psych.), PhDr. Václava Masáková (As. poradenských pracovníků ve školství), PhDr. Václav Mrštík (ČMPS), PhDr. Jana Procházková - moderátor (ČMPS), PhDr. Helena Strnadlová, Mgr. Svatava Vyhlídalová (As. soukr. poradenských pracovníků - ASPP), PaedDr. Hana Žáčková (ASPP).

Výsledky diskuse na cílená témata, která se opírala o zkušenosti jednotlivých účastníků s různými typy zpráv v rámci své profese:

Problém s legislativou

Poradenští psychologové ze školství se podělili o problémy s vyhláškou hl. m. Prahy, která doporučuje/nařizuje školám spolupracovat jen s pedagogicko-psychologickými poradnami a se středisky výchovné péče (škola má akceptovat jen stanoviska z PPP a SPC). Tím dochází k diskriminaci soukromého sektoru, který byl součástí nabídky v oblasti. Nejen v Praze, ale i v dalších oblastech komunikace v této otázce vážne. Možná by situaci pomohlo řešit akreditační řízení jednotlivých pracovišť.

Soudně znalecké posudky

PhDr. Drábková se 40letou praxí ve znalectví uvedla ve svém příspěvku několik podnětů. Asi nejvýraznějším z nich byla možnost a právo posudek zamítnout, pokud nejsme spokojeni s tím, co posudek má obsahovat. Ve sporech o děti byla zdůrazněna nezbytnost vyšetření obou žadatelů o dítě, aby se předešlo předpojatosti. Přítomnost druhého znalce (pedopsychiatr) je žádoucí při komplikovaných případech. O standardech soudně znaleckých posudků a vhodné standardizaci a struktuře se jednalo např. při semináři pražské pobočky AKP Praha (Srby 2006).

Psychologické posudky řidičů

Od 1. 7. 2006 má vejít v platnost zákon č. 411/2005 Sb (§ 87), podle kterého jsou psychologické posudky profesionálních řidičů povinné. Dr. Kořán informoval o aktuální situaci a o postupu Asociace dopravních psychologů. Na letošním kongresu dopravních odborníků v Berlíně byla diskutována řada konkrétních námětů, mj. o spolupráci evropských zemí v problematice psychologie dopravy.

Zprávy v rámci zdravotního zařízení

Nahlížet do zpráv mají právo jak rodiče, tak další lékaři. Navíc je zde i možnost zprávu kopírovat. Dr. Fabíková předložila svou kasuistiku, která byla dokladem toho, co se může stát se zprávou z psychologického vyšetření, pokud si ji rodiče zkopírují a publikují útržky v novinách. Vydání zprávy dalším institucím je možné pouze se souhlasem obou rodičů dítěte. (Pokud nebylo zahájeno trestní řízení.). Tímto opatřením zároveň chrání zařízení i samo sebe.

Přítomní se shodli na tom, že mají právo na své poznámkové koncepty z vyšetření, které nejsou součástí dokumentace.

Dokumentace a zápisy na studentských praxích

Všechna pracoviště, která poskytují studentům možnost praxe či stáže, jsou vystavena zátěžové situaci, kdy mají „na krku dalšího člověka“. Pracovníci by měli dbát na dodržování etických pravidel i při práci s dokumentací. Řešením by mohlo být razítko na desce spisu, kde je již obsaženo, že klient nebo zákonný zástupný stvrzuje možnost studentům do dokumentace nahlížet a toto razítko rodič podepisuje. Samozřejmostí je, že studenti podepisují Prohlášení o mlčenlivosti.

Zařízení, jež stáže a praxe poskytuje, by mohlo např. obdržet potvrzení od vysoké školy, která k němu studenty vysílá. Bylo by označeno jako spolupracující instituce, což by zvýšilo jeho prestiž.

Etická dilemata, která se v EKP „urodila“

V průběhu diskuse, zejména pokud šlo o potřebu změnit stávající zákony, se u některých členů objevila pochybnost, zda je vůbec užitečné se zabývat tématy, která „stejně nemůžeme ovlivnit“. Pokud však bude komise své výsledky prezentovat dostatečně konkrétně a očividně, mnozí psychologové se přece jen zamyslí nad tím, jak svou praxi vykonává. Hybnou pákou může být pro komisi také například živnostenský úřad.

Váha etických komisí u nás zatím není ustálená. Výraznou oporou je členství PhDr. Hany Junové – delegátky evropské komise pro etiku při EFPA (SCE) za ČR. Tento orgán je před naší komisí v mnoha ohledech napřed a členským státům uděluje doporučení a návrhy, jak dále postupovat při prosazování etických zásad v praxi.

Dr. Strnadlová nastínila zajímavé a podstatné dilema psychologické obce obecně. Pokud má etická komise hlídat čistotu oboru navenek - vůči veřejnosti, jde souběžně o to, hlídat čistotu oboru uvnitř. Jak jsme na tom v případě, že víme o kolegovi, který výrazně porušuje etické zásady v psychologické praxi? Pojímáme ohlášení jeho přestupku jako „bonzáctví“ nebo jako starost o vnitřní čistotu oboru? Jde o to najít správnou rovnováhu mezi starostmi o etiku praxe vůči klientům a o etiku v rámci kolegiality.

Závěry

Z celé diskuse nad tématem zpráv vyplynuly čtyři hlavní oblasti, v rámci každé z nich se napříště sejde samostatná skupina, která bude mít za úkol podrobněji rozpracovat odhalená úskalí a problémy se zápisy v oboru. Jsou to:

- dopravní sekce (Dr. M. Kořán)
- poradenská sekce – rozdělená na část soukromou a státní (Dr. Žáčková, dr. Masáková)
- klinická sekce (Dr. Strnadlová)
- soudní znalci (Dr. Bakalář, Pracovní skupina při ČMPS).

Zpracovala: Jana Kahánková, Jindřiška Kotrlová